

**N SCF A**  
SL/JC/AS  
948-2025

**Brussel, 3 april 2025**

**ADVIES**

**over**

**HET SOCIAAL KLIMAATFONDS**

*De Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO heeft kennis genomen van de voorbereiding van de maatregelen in het kader van het Sociaal Klimaatfonds. Gezien het belang van die maatregelen voor de kmo's, heeft de Hoge Raad beslist hierover op eigen initiatief een advies uit te brengen.*

*Na raadpleging van de betrokken beroeps- en interprofessionele organisaties en na een gezamenlijke vergadering van de commissie Algemeen KMO-beleid en de werkgroep Duurzaam ondernemen op 13 februari 2025, heeft de Hoge Raad op 3 april 2025 onderstaand advies op eigen initiatief uitgebracht.*

## **CONTEXT**

Het Sociaal Klimaatfonds (Social Climat Fund - SCF) werd door de Europese Unie opgericht ter aanvulling van het nieuwe emissiehandelssysteem ETS2. Dit nieuwe systeem zal de CO2-emissies van de verbranding van brandstoffen in gebouwen, het wegvervoer en andere sectoren (voornamelijk de kleine industrie die niet onder het bestaande EU-ETS valt) aanpakken. ETS2 zal de fossiele energie en het vervoer voor huishoudens en ondernemingen duurder maken. Het SCF heeft als doel de sociale en economische gevolgen van ETS2 te helpen verlichten.

Het SCF zal de EU-lidstaten specifieke financiering bieden zodat de meest getroffen kwetsbare groepen ondersteund worden en niet achterblijven tijdens de groene transitie. Het SCF heeft als de meest getroffen kwetsbare groepen aangeduid: de huishoudens die in energie- of vervoersarmoede verkeren, de kwetsbare vervoersgebruikers en de kwetsbare micro-ondernemingen. De lidstaten kunnen het SCF gebruiken ter ondersteuning van structurele maatregelen en investeringen in de energie-efficiëntie en renovatie van gebouwen, milieuvriendelijke verwarming en koeling, de integratie van hernieuwbare energie en in emissievrije en emissiearme mobiliteitsoplossingen. De lidstaten hebben ook de mogelijkheid om een deel van de middelen uit te geven aan tijdelijke rechtstreekse inkomenssteun.

Om toegang te krijgen tot die financiering moeten de lidstaten nationale sociale klimaatplannen opstellen waarin alle geplande maatregelen en investeringen worden toegelicht. De lidstaten moeten die plannen uiterlijk in juni 2025 bij de Europese Commissie indienen. Het is dat nationaal plan dat de federale en regionale overheden momenteel voorbereiden.

Voor België is er voor de periode 2026-2032 1,66 miljard euro Europese financiering voorzien. De verdeling van dat bedrag tussen de federale en regionale overheden en tussen de verschillende doelgroepen van het SCF, moet nog door deze overheden beslist worden. De lidstaten moeten 25% van hun sociale klimaatplannen zelf financieren. Indien de Europese financiering van 1,66 miljard volledig gebruikt wordt, beschikt het Belgische nationaal sociaal klimaatplan dus over een totaalbudget van 2,21 miljard euro voor de periode 2026-2032.

Op federaal overheidsniveau zijn voornamelijk de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu en de FOD Financiën met die voorbereiding bezig. Daarom dat zij tijdens de gezamenlijke vergadering van de commissie Algemeen KMO-beleid en van de werkgroep Duurzaam Ondernemen op 13 februari 2025 een toelichting over de voorbereidende werkzaamheden hebben gegeven en met de leden van de Hoge Raad in dialoog zijn gegaan.

# STANDPUNTEN

## 1. Kmo's helpen hun rol op te nemen bij duurzame transitie

De Hoge Raad steunt de duurzame transitie en de strijd tegen de klimaatverandering ten volle. Kmo's willen en kunnen daaraan een belangrijke bijdrage leveren. Daarom heeft de Hoge Raad daarover eerder reeds standpunten ingenomen en acties georganiseerd.

Belangrijk is wel dat de competitiviteit van de Belgische ondernemingen en met name de kmo's niet in het gedrang komt. Verlies aan concurrentiekracht leidt namelijk tot de verplaatsing van de economische activiteit naar landen buiten de EU waar de energie- en transportkosten lager liggen doordat er minder strenge regels gelden. Die verplaatsing van de economische activiteit is negatief voor zowel de duurzame transitie als de Belgische en Europese economie.

De Hoge Raad is er van overtuigd dat, indien de juiste maatregelen genomen worden, kmo's volop kunnen deel uitmaken van en steun kunnen geven aan de duurzame transitie zonder dat de competitiviteit van de Belgische kmo's en de Belgische economie daaronder lijdt. Daarvoor moeten maatregelen die de duurzame transitie beogen, daadwerkelijk rekening houden met de kmo's en de reële context waarbinnen zij werken. Erg belangrijk is bovendien dat er specifiek voor de kmo's voldoende steun en begeleidende maatregelen voorzien worden.

De Hoge Raad verwelkomt dan ook het initiatief om een sociaal klimaatfonds op te richten. De invoering van ETS2 zal zeker gevolgen hebben voor de kmo's en het is dus goed dat er toch voor de kwetsbare micro-ondernemingen flankerend maatregelen voorzien worden om die gevolgen te compenseren.

Momenteel bestaat er nog geen verdeling van de Belgische middelen voor het sociaal klimaatplan tussen de beoogde huishoudens en de micro-ondernemingen. De Hoge Raad vraagt dat een aanzienlijk deel van de middelen naar de kwetsbare micro-ondernemingen gaat. De micro-ondernemingen vormen de ruggengraat van de Belgische economie. Ze zorgen voor economische groei en tewerkstelling. Indirect komt de steun aan de micro-ondernemingen ook de huishoudens ten goede.

## 2. Een werkbare definitie van “kwetsbare micro-onderneming”

De maatregelen van het SCF richten zich, wat de ondernemingen betreft, dus op de kwetsbare micro-ondernemingen. De Europese verordening 2023/955 van 10 mei 2023 tot oprichting van een sociaal klimaatfonds definieert kwetsbare micro-ondernemingen als: “micro-ondernemingen die aanzienlijke gevolgen ondervinden van de prijseffecten van de opneming van broeikasgasemissies van gebouwen of wegvervoer in het toepassingsgebied van Richtlijn 2003/87/EG en voor de uitoefening van hun activiteit niet over de middelen beschikken om hun bedrijfsgebouw te renoveren, emissievrije of emissiearme voertuigen te kopen of over te stappen op alternatieve duurzame vervoerswijzen, met inbegrip van openbaar vervoer, naargelang het geval”.

Voor micro-onderneming geldt de Europese definitie. Die is duidelijk maar de Hoge Raad vraagt wel dat de bewijslast voor de ondernemingen tot een minimum zou beperkt worden. Wanneer de

overheid zelf over voldoende gegevens beschikt om die beoordeling te maken, moet de overheid dat zelf doen.

Welke ondernemingen juist onder bovenstaande omschrijving van kwetsbare micro-onderneming vallen, is echter veel moeilijker te bepalen. Wanneer ondervindt men aanzienlijke gevolgen? Wanneer beschikt men niet over voldoende middelen? Hoe gaat men dat meten en hoe moet de micro-onderneming dat aantonen? Om lange discussies en zware administratieve lasten te vermijden, pleit de Hoge Raad ervoor om met eenvoudige criteria te werken en om sectorgerichte maatregelen te nemen. Bij de sectorgerichte maatregelen kan men zich specifiek richten op die sectoren waarvan, mede op basis van de voorbereidende werkzaamheden, geweten is dat zij veel ondernemingen kennen die aan de omschrijving van kwetsbare micro-onderneming voldoen, zoals bijvoorbeeld het personen- en goederenvervoer, de horeca, de bakkers en de beenhouwers.

### **3. Doeltreffende en efficiënte steun**

De steun vanuit het SCF moet zo doeltreffend en efficiënt mogelijk ingezet worden. Daartoe formuleert de Hoge Raad hier verschillende aandachtspunten:

#### **a) Structurele maatregelen**

Onder doeltreffende steun verstaat de Hoge Raad hier in de eerste plaats steun die daadwerkelijk bijdraagt tot het terugdringen van de energieconsumptie. De Hoge Raad is daarom, voor wat de verschillende doelgroepen van het SCF betreft, tegen inkomenscompenserende maatregelen zoals energiecheques. Die maatregelen dragen niet bij tot een verminderd energieverbruik en dus de duurzame transitie. Vanuit overheidsstandpunt zijn dat in het kader van het ETS2 en het SCF vestzak-broekzak operaties. Ook voor de ondernemingen bieden dergelijke maatregelen geen oplossing op lange termijn. Bij ondernemingen zou het bovendien erg complex zijn om na te gaan wie daadwerkelijk nood heeft aan inkomenssteun. De Hoge Raad verkiest maatregelen die een langdurig, structureel effect hebben. Bovendien mag men niet vergeten dat structurele maatregelen voor huishoudens en micro-ondernemingen de Belgische economie beter stimuleren dan inkomenscompenserende maatregelen.

#### **b) Impact op de loonkost**

In het kader van de doeltreffendheid van de steun, wijst de Hoge Raad hier op een specifiek Belgisch probleem. Gezien de automatische loonindexatie in België, heeft een stijging van de energieprijzen automatisch ook een stijging van de loonkost tot gevolg. Daardoor krijgen de ondernemingen, en met name de micro-ondernemingen waar de loonkost vaak een groot deel van de totale kosten uitmaakt, het extra moeilijk wanneer de energieprijzen stijgen. De steun die kwetsbare micro-ondernemingen eventueel vanuit het SCF zouden ontvangen, verliest daardoor aan impact. De Hoge Raad vraagt dan ook dat de overheid onderzoekt hoe de indirecte impact van ETS2 op de loonkost kan gecorrigeerd worden, bijvoorbeeld door in de indexkorf geen rekening te houden met de prijsstijging van de energie ten gevolge van ETS2.

### **c) Daadwerkelijke behoeften en duurzame keuzes**

Doeltreffende steun betekent ook dat de steun tegemoetkomt aan de daadwerkelijke behoeften van de kwetsbare micro-ondernemingen en hen daadwerkelijk helpt de meest duurzame keuzes te maken.

Daarom is het belangrijk nauw samen te werken met de kmo-organisaties die de kwetsbare micro-ondernemingen vertegenwoordigen zodat men die behoeften kan identificeren en beoogde maatregelen kan aftoetsen.

De steun aan de micro-ondernemingen moet ook gericht zijn op acties die hun energieverbruik op de meest efficiënte en duurzame wijze verminderen. De steunmaatregelen moeten de voorkeur geven aan de meest duurzame oplossingen. Kmo's moeten bij de keuze van oplossingen begeleid worden want het is vaak complex om te weten wat bijvoorbeeld de beste isolatie, de meest duurzame verwarmingsmethode of het meest duurzame vervoersmiddel is.

### **d) Voldoende steun per micro-onderneming**

Opdat de steun doeltreffend is en daadwerkelijk tot actie bij de micro-ondernemingen leidt, moet de steun per onderneming voldoende groot zijn. België beschikt over een aanzienlijk budget in het kader van het SCF maar dat is voor alle kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen en voor meerdere jaren (2026-2032). België telt bovendien erg veel micro-ondernemingen. 97% van alle Belgische ondernemingen zijn micro-ondernemingen en tellen dus geen of minder dan 10 werknemers. België telt ca. 1.126.000 micro-ondernemingen.

In dat opzicht is het aangewezen slechts een beperkt aantal maatregelen te nemen en een deel van die maatregelen te richten op specifieke sectoren. Die sectoren worden best op een zo objectief mogelijke wijze geselecteerd, rekening houdende met:

- de mate waarin die sectoren kwetsbare micro-ondernemingen tellen,
- de mate van impact van de energieprijsstijgingen op de leefbaarheid van die ondernemingen in die sectoren,
- en de mate waarin structurele maatregelen kunnen helpen om het energiegebruik in die sectoren daadwerkelijk te verminderen.

### **e) Eenvoudige maatregelen en procedures**

Wanneer de steunmaatregelen niet voldoende bekend of te complex zijn of wanneer de procedures (aanvraag, bewijslast,...) om die steun te bekomen heel wat werk voor de micro-onderneming met zich meebrengt, zal de micro-onderneming er geen gebruik van maken of in verhouding tot de steun die men krijgt er veel tijd en geld moeten insteken. De Hoge Raad kan dan ook niet voldoende onderstrepen hoe belangrijk het is om voor eenvoudige maatregelen en procedures te kiezen. Er moet voldoende en duidelijke gecommuniceerd worden. Idealiter wordt die steun automatisch aan de micro-onderneming toegewezen, dus zonder dat de micro-onderneming daartoe zelf een aanvraag moet indienen. De overheid moet in ieder geval gebruik maken van de gegevens van de micro-onderneming waarover ze zelf reeds beschikt. De bewijsmiddelen die men van de micro-onderneming vraagt, moeten nuttig zijn en zo beperkt mogelijk gehouden worden. Complexe aanvraagformulieren en digitale platformen moeten

vermeden worden. Kortom, maak het zo eenvoudig mogelijk voor de micro-ondernemingen om gebruik te maken van de maatregelen.

#### **f) Complementariteit**

Het is erg belangrijk dat de verschillende maatregelen samen een coherent beleid vormen.

De Hoge Raad pleit voor één daadwerkelijk geïntegreerd nationaal sociaal klimaatplan. Het nationaal plan mag geen optelsom van deelplannen zijn. Aangezien bij het opstellen van dit plan verschillende overheidsniveaus en -diensten betrokken zijn, bestaat er een risico op hiaten en overlappingen. De gekozen maatregelen moeten elkaar aanvullen en versterken. Alle betrokken overheden moeten dezelfde definitie van kwetsbare micro-onderneming gebruiken.

Er is nog geen beslissing gevallen inzake de budgetverdeling tussen de verschillende betrokken overheden. Voor de verdeling tussen de regio's kan men zich baseren op het aantal micro-ondernemingen per regio aangezien die aantallen gekend zijn. De verdeling tussen de federale overheid en de regionale overheden moet louter bepaald worden in functie van de doeltreffendheid en efficiëntie van de maatregelen. Voor de Hoge Raad maakt het niet uit welke overheid welke steun aan de kmo biedt. Wat telt, is de steun die de kmo ontvangt. Voor die kmo maakt het niet uit van wie dat die steun komt.

Er moet bij de keuze van de maatregelen in het kader van het SCF zeker ook rekening gehouden worden met de reeds bestaande maatregelen. Ook de nieuwe en bestaande maatregelen moeten elkaar aanvullen en versterken. De Hoge Raad vraagt ook te bekijken of de bestaande maatregelen niet kunnen versterkt worden met middelen vanuit het SCF, bijvoorbeeld door de doelgroepen ervan uit te breiden of door de maximale steun ervan per onderneming op te trekken. Voor zowel de overheden als de micro-ondernemingen is het gemakkelijker om bestaande maatregelen te gebruiken dan om er nieuwe te moeten implementeren. Kmo's hebben het nu bovendien al moeilijk om zich wegwijs te maken in de bestaande maatregelen. Als daar nog extra maatregelen bijkomen, wordt dat voor hen nog moeilijker.

#### **g) Het SCF niet gebruiken om bestaande maatregelen te financieren**

Hoewel de Hoge Raad ervoor pleit om eventueel bestaande, goede maatregelen te versterken met middelen vanuit het SCF, onderstreept hij eveneens dat die SCF financiering niet mag gebruikt worden om de bestaande financiering van maatregelen te vervangen. De SCF middelen mogen dus enkel aanvullend gebruikt worden.

#### **h) Evaluatie en bijsturing**

De Hoge Raad vraagt dat de uitvoering van het nationaal sociaal klimaatplan permanent gemonitord en geëvalueerd wordt zodat er indien nodig snel kan bijgestuurd worden. Op die manier kunnen maatregelen die niet zo goed werken, snel aangepast worden maar kan ook rekening gehouden met de soms snelle technologische evolutie op het vlak van energie en vervoer. De Hoge Raad vraagt ook dat hijzelf en de kmo-organisaties bij die evaluatie en bijsturing betrokken worden.

#### 4. De keuze van concrete maatregelen

Aangezien er nog geen duidelijk zicht is op de budgetverdeling en de definitie van kwetsbare micro-ondernemingen, aangezien de verschillende betrokken overheden zelf nog bezig zijn lijsten met voorstellen van maatregelen op te stellen en er nog geen volledige afstemming bestaat tussen de verschillende overheden en aangezien de Hoge Raad een groot aantal en zeer uiteenlopende beroepssectoren vertegenwoordigt, kan de Hoge Raad in dit advies geen concreet voorstel van te nemen maatregelen in het kader van het SCF formuleren.

De Hoge Raad geeft hier wel alvast zijn opmerkingen bij enkele federale voorstellen. Daarnaast formuleert hij een aantal concrete voorstellen en aandachtspunten. Tevens vraagt hij bij de keuze van de concrete maatregelen zeker rekening te houden met de algemene principes en aandachtspunten die hij eerder in dit advies heeft besproken.

De Hoge Raad heeft reeds kennis genomen van de voorstellen van maatregelen voor de micro-ondernemingen die de federale overheidsadministraties hebben voorbereid.

Op de federale shortlist staan volgende twee maatregelen:

- I. Lening met lage rente voor energie-investeringen
- II. Investeringsaftrek voor investeringen in energie-efficiëntie en emissievrij vervoer (lijst van bestaande investeringsaftrek voor energie en vervoer)

Daarnaast werden ook volgende voorstellen door de federale overheidsadministraties opgelijst:

- III. Diverse ondersteunende en financiële maatregelen: brede hefboomwerking in termen van toegang tot krediet, een systeem van bonussen of energiecheques die zouden worden toegekend in de meest kwetsbare subsectoren
- IV. Steun voor investering in energie-efficiënte productietechnologieën
- V. Nieuw belastingkrediet PB voor micro-ondernemingen (ofwel op rente, ofwel op investeringswaarde voor de schuldeiser)

##### a) De lening met lage rente en de investeringsaftrek

De Hoge Raad kan de voorstellen op die federale shortlist zeker steunen.

Wat voorstel I betreft moet wel nagegaan worden of dit niet beter door de regio's kan opgenomen worden omdat dat initiatief eventueel aansluit bij bestaande regionale maatregelen. In dit kader moet ook de lancering van een bulletlening aangevuld met een staatswaarborg onderzocht worden.

Wat voorstel II betreft, is het een goede zaak om de sinds 1 januari 2025 ingevoerde verhoogde aftrek voor groene investeringen (40% voor kmo's, 30% voor grotere ondernemingen) te verhogen voor micro-ondernemingen. De Hoge Raad heeft wel een aantal opmerkingen bij deze maatregel:

- Belastingaftrekken en -kredieten hebben als groot nadeel dat de fiscale compensatie pas geruime tijd later volgt.

- De meest kwetsbare ondernemingen beschikken mogelijk niet over een voldoende hoog belastbaar inkomen om van die (verhoogde) belastingaftrek te genieten. Vanuit dat opzicht is het beter om met een belastingkrediet te werken zoals in voorstel V hierboven aan bod komt. In ieder geval moet bij de evaluatie van de verhoogde investeringsaftrek gekeken worden hoeveel kwetsbare micro-ondernemingen er geen gebruik van hebben kunnen maken omwille van die reden zodat er eventueel een bijsturing kan gebeuren.
- Er zijn ook heel wat micro-ondernemingen die niet zelf eigenaar zijn van een gebouw maar dat huren en dus normaal gezien zelf niet kunnen investeren in dat gebouw. Ook voor deze ondernemingen moet gekeken worden hoe, door eventueel met de verhuurders te werken, de door hen gebruikte gebouwen energiezuiniger kunnen gemaakt worden. Die opmerking geldt eveneens voor voorstel I.
- De lijst van in aanmerking komende investeringen voor de bestaande verhoogde aftrek wordt om de drie jaar vernieuwd. In aanmerking komende investeringen moeten voldoende lang recht blijven geven op een verhoogde aftrek zodat de ondernemingen zeker zijn dat ze voor hun gedane investeringen een verhoogde aftrek kunnen blijven genieten. Anderzijds vraagt de Hoge Raad wel dat die lijst minstens jaarlijks kan aangepast worden gezien de snelle wetenschappelijke en technologische evolutie op het vlak van groene investeringen.

#### **b) Subsidies voor energiebesparende investeringen**

Naast de bovenvermelde fiscale maatregelen wordt er best ook met investeringssubsidies gewerkt want de fiscale compensatie komt pas geruime tijd later en voor micro-ondernemingen die niet over voldoende budget beschikken is een prefinanciering van investeringen in energiebesparende ingrepen nodig.

De bestaande regionale premies voor de renovatie van gebouwen worden voor bepaalde doelgroepen best verhoogd. Voor kwetsbare micro-ondernemingen moet er financiële steun voorzien worden voor de aansluiting op warmte- en koudnetten. Verder in dit advies wordt nog gewezen op de steun die nodig is voor de elektrificatie van het voertuigenpark van ondernemingen.

#### **c) Versterking van begeleiding en adviesverlening voor micro-ondernemingen**

De Hoge Raad vraagt dat de begeleiding van en het advies aan de micro-ondernemingen versterkt wordt. Micro-ondernemingen hebben zelden een goed zicht op hun energiegebruik. Ze hebben zeker zelf niet de expertise, tijd of middelen om de voor hen meest geschikte energiebesparende keuzes te onderzoeken en te maken en om daarvoor de beste overheidssteun te zoeken. Er zou best een begeleidingstraject specifiek voor micro-ondernemingen of kmo's voorzien worden. De kmo-organisaties kunnen daar een rol in spelen aangezien zij de behoeften en vraagstukken van de ondernemingen in hun sectoren heel goed kennen. De overheid kan gesubsidieerde energieconsulenten aan deze organisaties toewijzen of met hen laten samenwerken. Die consulenten kunnen dan samen met de kmo-organisaties begeleiding op maat aan de leden van die organisaties bieden.



#### **d) Specifieke aandachtspunten voor het personen- en goederenvervoer**

De sector van het personen- en goederenvervoer wordt geconfronteerd met de uitdaging hun bestaande voertuigenpark te vervangen door zero-emissievoertuigen. Aangezien zij personen en hun bagage (in de sectoren van het taxi- en autocarvervoer) of goederen moeten vervoeren, gaat het hier doorgaans over grotere voertuigen. Zeker binnen dit segment van grotere voertuigen kosten elektrische / zero-emissievoertuigen nog veel meer dan diesel- en benzinevoertuigen. Daarnaast mag men zeker de kosten van de laadinfrastructuur en van het elektriciteitsverbruik niet onderschatten. Indien de medewerkers hun voertuigen thuis opladen, moeten er meerdere laadpunten voorzien worden. Indien de voertuigen centraal bij de onderneming worden opgeladen, moet er doorgaans een voor de onderneming dure hoogspanningscabine geplaatst worden. Bovendien is het netwerk van openbare oplaadpunten niet geschikt voor het opladen van bestelwagens en vrachtwagens.

De Hoge Raad vraagt dan ook dat er met die verschillende soorten kosten rekening gehouden wordt door daarvoor voldoende fiscale maatregelen of subsidies te voorzien. Het regeerakkoord wijst ook alvast op de verhoogde aftrek voor elektrische voertuigen: *“Zodra er voldoende betaalbare alternatieven op de markt zijn, zal onderzocht worden hoe het voordeel voor nieuwe fossiele bestelwagens uitgefaseerd kan worden op een redelijke termijn. Om een stimulans te geven zal de regering een tijdelijke verhoogde aftrek invoeren voor elektrische bestelwagens en vrachtwagens.”* Daarnaast moeten er volgens de Hoge Raad ook binnen het kader van het SCF hiervoor voldoende ondersteunende financiering voorzien worden. De uitrol van een netwerk van openbare oplaadpunten geschikt voor bestelwagens en vrachtwagens is eveneens noodzakelijk.

De transportsector wijst er bovendien op dat er in Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen ecologiepremie naar Vlaams model bestaat en dat het daarom geen toeval is dat 78 van de 79 zware (meer dan 16 ton) elektrische vrachtwagens vorig jaar in Vlaanderen verkocht werden. In het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zouden dus soortgelijke ondersteunende premies voorzien moeten worden.

Tot slot wijst de Hoge Raad op een probleem dat hem eerder reeds door verschillende sectoren gemeld werd. Voor elektrische voertuigen voor professioneel gebruik vormt het laadvermogen (de Maximaal Toegelaten Massa - MTM) een grote beperking bij de elektrificatie van het voertuigenpark. Door het gewicht van de batterijen vermindert het laadvermogen waardoor men veel minder werktuigen en materialen kan laden. Een verhoging van de MTM is dan ook noodzakelijk. Vanzelfsprekend is de verkeersveiligheid prioritair, maar die MTM kan verhoogd worden zonder de verkeersveiligheid in het gedrang te brengen.

#### **5. Betrokkenheid bij de verdere voorbereiding**

De Hoge Raad vraagt de verschillende betrokken federale en regionale overheidsadministraties en beleidsverantwoordelijken om hem en de bij hem vertegenwoordigde kmo-organisaties maximaal te betrekken bij de verdere voorbereiding en uitvoering van de maatregelen in het kader van het Sociaal Klimaatfonds.

## BESLUIT

Kmo's willen en kunnen een belangrijke bijdrage aan de duurzame transitie en de strijd tegen de klimaatverandering leveren. De Hoge Raad is er van overtuigd dat zij dat kunnen zonder dat de competitiviteit van de Belgische kmo's en de Belgische economie daaronder lijdt, op voorwaarde dat het overheidsbeleid daadwerkelijk rekening houdt met de kmo's en hen voldoende steun biedt. De Hoge Raad verwelkomt dan ook het initiatief om een sociaal klimaatfonds op te richten. De invoering van ETS2 zal zeker gevolgen hebben voor de kmo's en het is dus goed dat er flankerend maatregelen voorzien worden om die gevolgen te compenseren. In dit advies formuleert de Hoge Raad een reeks algemene en concrete voorstellen en aandachtspunten voor het nationaal sociaal klimaatplan opdat de Belgische micro-ondernemingen op een doeltreffende en efficiënte wijze zouden geholpen worden hun rol op te nemen bij de duurzame transitie.

---